

การค้ำมนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : เมียนมา*

นางสาวอรพรรณ แซ่เอี้ยว^๑

๑. บทนำ

บทความนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ภายในประเทศสมาชิกอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยทำการศึกษาค้นคว้าต่อเนื่องจากกรณีศึกษาการค้ำมนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : ฟิลิปปินส์^๒ กัมพูชา^๓ บรูไน^๔ สปป.ลาว^๕ เวียดนาม^๖ และมาเลเซีย^๗ ซึ่งอยู่ระหว่างการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ (Trafficking in Persons Report June 2017)^๘ ที่จัดทำขึ้นโดยสหรัฐอเมริกาเป็นสำคัญ โดยบทความนี้จะศึกษาปัญหาการค้ำมนุษย์ในเมียนมา^๙ ซึ่งเป็น ๑ ใน ๓ ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ถูกจัดให้อยู่ใน Tier 2 Watch list^{๑๐}

* บทความนี้เผยแพร่เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

^๑ นักวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๒ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ำมนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐฟิลิปปินส์”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๓ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ำมนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : ราชอาณาจักรกัมพูชา”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๔ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ำมนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : บรูไนดารุสซาลาม”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๕ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ำมนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๖ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ำมนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๗ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ำมนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐมาเลเซีย”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๘ Department of State USA, “Trafficking in Persons Report June 2017. ”, Accessed 1 March 2018, <https://www.state.gov/documents/organization/271339.pdf>

^๙ *Ibid*, p.105.

^{๑๐} Tier 2 watch list หมายถึง ประเทศที่รัฐบาลไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายคุ้มครองเหยื่อการค้ำมนุษย์ (the Trafficking Victims Protection Act: TVPA) อย่างเต็มที่ แต่ก็มีความพยายามอย่างสำคัญที่จะนำตนเองเข้าสู่มาตรฐานดังกล่าว และประกอบด้วยกรณี (๑) เหยื่อของการค้ำมนุษย์ในรูปแบบใด ๆ มีจำนวนมากหรือเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญมาก (๒) มีความล้มเหลวในการพิสูจน์ให้เห็นถึงความพยายามที่จะต่อสู้กับ

ของการค้ามนุษย์ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ ด้วยตระหนักดีว่าการค้ามนุษย์เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างร้ายแรง และอาเซียนเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่ประสบปัญหาการค้ามนุษย์ โดยมีหลายประเทศในอาเซียนเป็นทั้งประเทศ ต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทาง ของการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง และการศึกษาสถานการณ์การค้ามนุษย์ ตลอดจนการคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ และการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศให้่องแท้ จะช่วยให้ทราบถึงปัญหา และสาเหตุของการค้ามนุษย์ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานโยบายในการแก้ไขและป้องกันปัญหา การค้ามนุษย์ในอาเซียนได้ดียิ่งขึ้น

๒. สถานการณ์การค้ามนุษย์ในเมียนมา

สถานการณ์การค้ามนุษย์ในเมียนมาตลอดระยะเวลากว่า ๕ ปี ที่ผ่านมา เป็นทั้งประเทศ ต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางของการค้ามนุษย์ แต่โดยภาพรวมส่วนใหญ่เมียนมาเป็นประเทศต้นทางของการค้ามนุษย์ด้านแรงงานและการค้ามนุษย์ทางเพศ ทั้งเหยื่อที่เป็นเพศชาย สตรีและเด็ก ซึ่งบางรายถูกบังคับใช้แรงงานและถูกค้ามนุษย์ทางเพศหลังจากที่ได้อพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานในต่างแดน โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ตลอดจนในตะวันออกกลางและในสหรัฐฯ โดยเหยื่อชาวเมียนมาที่เป็นเพศชายจะถูกบังคับใช้แรงงานในเรือประมง การตัดไม้ เกษตรกรรม และการก่อสร้าง ในขณะที่สตรีและเด็กผู้หญิงชาวเมียนมาส่วนใหญ่ จะถูกค้ามนุษย์ทางเพศ ถูกบังคับเป็นคนรับใช้และใช้แรงงานในโรงงานเครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ ซึ่งพบว่า มีเด็กจำนวน ๓ ราย ที่ถูกทำร้ายร่างกายและบังคับใช้แรงงานในร้านตัดเย็บเสื้อผ้าในกรุงย่างกุ้ง นานกว่า ๕ ปี โดยไม่ได้รับค่าจ้างที่เหมาะสม

องค์กรที่มีใช้ภาครัฐ (NGOs) รายงานว่า ชายชาวเมียนมาที่เดินทางไปยังอินโดนีเซียและ มาเลเซียส่วนใหญ่จะถูกบังคับใช้แรงงานในเรือประมงและในโรงงานอุตสาหกรรม และมีบางรายต้องตก เป็นแรงงานขี้ดหนี้ (debt bondage) ถูกยึดหนังสือเดินทาง หรือถูกบังคับขู่เชื้อและทำร้ายร่างกาย ในขณะที่บางรายถูกทารุณกรรมและบังคับให้อยู่ในเรือประมงซึ่งอยู่ในน่านน้ำสากลนานเป็นปี ๆ ส่วนเหยื่อชาวเมียนมาที่เป็นสตรีถูกส่งไปยังประเทศจีนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในทาง เพศ และเพื่อเป็นคนรับใช้ในบ้านของคนจีน ผ่านวิธีการบังคับให้แต่งงานกับชายชาวจีน ซึ่งในบางครั้ง

การค้ามนุษย์รูปแบบใด ๆ ในปี ก่อนหน้า หรือ (๓) การพิจารณากำหนดว่าประเทศมีความพยายามอย่างมีนัยสำคัญ ในการนำตนเองเข้าสู่การกระทำตามมาตรฐานขั้นต่ำบนพื้นฐานของพันธะสัญญาที่ประเทศได้ให้ไว้ว่าจะเป็นส่วน ต่อไปในอนาคตตลอดทั้งปีในปีหน้า

เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจีนก็มีส่วนร่วมหรือสมรู้ร่วมคิดในการค้ามนุษย์ในรูปแบบดังกล่าวด้วย ทั้งยังช่วยอำนวยความสะดวกในการลักลอบนำเข้าและการแสวงประโยชน์จากผู้อพยพชาวโรฮิงญา (Rohingya)

อนึ่ง ผู้ชาย สตรี และเด็กที่ตกอยู่ในความเสี่ยงสูงต่อการถูกค้ามนุษย์ในเมียนมาส่วนใหญ่คือ ชาวโรฮิงญาและผู้ที่อยู่พม่าจากชนกลุ่มน้อย รวมถึงผู้ที่เคลื่อนย้ายออกจากถิ่นที่อยู่อันเนื่องจากเหตุความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในรัฐกะฉิ่นและรัฐฉานตอนเหนือประมาณ ๑๐๓,๐๐๐ คน และในรัฐยะไข่อีกประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ คน ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จนถึงต้นปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีแรงงานชาวโรฮิงญาเดินทางผ่านรัฐยะไข่ไปยังบังกลาเทศจำนวนประมาณ ๗๐,๐๐๐ คน อันนับเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ซึ่งพบว่ามีกรพยายามลักลอบนำเข้าและขายชาวโรฮิงญาเพื่อบังคับให้แต่งงานในมาเลเซีย และมีชาวโรฮิงญาบางรายต้องตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ทางเพศและบังคับให้เป็นคนรับใช้ในมาเลเซียด้วย

นอกจากนี้ พบว่ามีคนในกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่ (Ethnic Rakhine) ตกเป็นเหยื่อการบังคับใช้แรงงานในพื้นที่ความขัดแย้งระหว่างกองทัพเมียนมาและกองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์ของชนกลุ่มน้อย (ethnic armed groups) ในรัฐยะไข่ และผู้ค้ามนุษย์ในท้องถิ่นของเมียนมายังมีการใช้วิธีการอันชั่วร้ายและผิดกฎหมายเพื่อจัดหาชายชาวเมียนมาเพื่อบังคับใช้แรงงานในเหมืองหยกและพลอย และในโรงงานอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มและยางพารา รวมทั้งในเรือประมง และยังใช้วิธีการเดียวกันในการจัดหาเด็กไปเพื่อการค้ามนุษย์ทางเพศและบังคับใช้แรงงานในร้านน้ำชา ร้านค้าขนาดเล็ก การก่อสร้าง เกษตรกรรม บังคับขอรทาน ตลอดจนบังคับให้เด็กและสตรีทำงานเป็นคนรับใช้ (บางครั้งเป็นแรงงานขัดหนี้) และมีเด็กชาวเมียนมาจำนวนหนึ่งที่ตกเป็นเหยื่อการท้องเทียวเพื่อการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กอีกด้วย^{๑๑}

ถึงแม้ว่ากลุ่มเผ่าระวังจะรายงานว่าสถิติเกี่ยวกับการบังคับเด็กเป็นทหารของกองทัพเมียนมาจะมีจำนวนลดลงอย่างมีนัยสำคัญก็ตาม แต่ยังมีรายงานว่าบุคลากรของกองทัพ ตัวแทนนายหน้า เจ้าหน้าที่ของกองกำลังป้องกันชายแดน และกองกำลังของกลุ่มชาติพันธุ์ของชนกลุ่มน้อยในเมียนมาที่ทำการบังคับขู่เชื้อและใช้เด็กเพื่อเป็นทหารในการสู้รบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณพื้นที่ความขัดแย้งของกลุ่มชาติพันธุ์ในเมียนมา ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ผู้สังเกตการณ์ในระดับระหว่างประเทศได้ทำการตรวจสอบกรณีการเกณฑ์ทหารเด็กจำนวน ๒ คดี ซึ่งพบว่าในบางคดีผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดหาให้มีการใช้อุบายหลอกลวง เสนอรางวัลหรือแรงจูงใจอื่น ๆ บังคับขู่เชื้อเด็กและครอบครัวของเด็ก รวมทั้งให้คำสัญญาหลอกลวงเกี่ยวกับสภาพการจ้างงาน เงินเดือน และโอกาสพิเศษ

^{๑๑} Department of State USA, *Supra* note 7, p.108.

ที่จะได้รับ โดยเด็กและผู้ใหญ่ที่เป็นเพศชายซึ่งถูกบังคับให้รับใช้กองกำลังของกลุ่มชาติพันธุ์ของชนกลุ่มน้อยจะถูกกดขี่ข่มเหงและใช้ความรุนแรง นอกจากนี้ ยังมีการใช้วิธีลักพาตัวหรือว่าจ้างเด็กจากค่ายผู้พลัดถิ่นภายในประเทศไปเป็นทหารสู้รบกับกองทัพเมียนมา ตลอดจนการใช้เด็กเป็นยาม ทำอาหาร และหน้าที่อื่น ๆ ด้วย

อนึ่ง แม้พลเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ความขัดแย้งรุนแรงส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย แต่ก็ยังมีสตรีและเด็กที่ถูกบังคับใช้แรงงานในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ยังคงได้รับรายงานที่บ่งชี้ถึงการบังคับใช้แรงงานรูปแบบต่าง ๆ ในเมียนมาที่กำลังลดลงอย่างต่อเนื่องในภาพรวม แต่ยังคงมีการร้องเรียนผ่านกลไกขององค์การแรงงานระหว่างประเทศอยู่อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจบ่งชี้ได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐยังคงใช้ความรุนแรงและคุกคามเพื่อเกณฑ์คนเข้ามาทำงานรับใช้กองทัพอยู่ อย่างไรก็ตาม มีนักสังเกตการณ์ระบุว่า การกระทำอันเป็นการบังคับใช้แรงงานในเมียนมา กำลังเปลี่ยนแปลงไป ทำให้การรายงานเกี่ยวกับผลการบังคับใช้แรงงานเด็กโดยกองทัพเมียนมามีจำนวนลดลง ในขณะที่การบังคับใช้แรงงานเด็กโดยภาคเอกชนและโดยเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของรัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องจับตามองต่อไป

๓. การฟ้องร้องดำเนินคดีค้ามนุษย์ในเมียนมา

รัฐบาลเมียนมาเพิ่มความพยายามในการใช้บังคับกฎหมายต่อผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ โดยเฉพาะการเพิ่มความพยายามในการจับกุมเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนสมรู้ร่วมคิดหรือเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำที่มีความรับผิดชอบทางอาญา รวมถึงการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

กฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๔๘ (The 2005 Anti-Trafficking in Persons Law) ของเมียนมากำหนดให้การค้ามนุษย์ทุกรูปแบบเป็นความผิดและมีคำจำกัดความที่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ^{๑๒} ตลอดจนมีวัตถุประสงค์ที่ครอบคลุมไปถึงการคุ้มครองเหยื่อ การป้องกัน

---

^{๑๒} **Chapter I 3.** The expressions contained in this Law shall have the meanings given hereunder:-

(a) Trafficking in Persons means recruitment, transportation, transfer, sale, purchase, lending, hiring, harbouring or receipt of persons after committing any of the following acts for the purpose of exploitation of a person with or without his consent:

- (1) threat, use of force or other form of coercion;
- (2) abduction;
- (3) fraud;
- (4) deception;
- (5) abuse of power or of position taking advantage of the vulnerability of a person;

และปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรี เด็ก และหนุ่มสาว^{๑๓} โดยกำหนดมาตรการทางกฎหมาย สำหรับการฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดไว้แก่ชัด^{๑๔} และกำหนดโทษจำคุกสำหรับผู้กระทำ

---

(6) giving or receiving of money or benefit to obtain the consent of the person having control over another person.

Explanation (1) Exploitation includes receipt or agreement for receipt of money or benefit for the prostitution of one person by another, other forms of sexual exploitation, forced labour, forced service, slavery, servitude, debt-bondage or the removal and sale of organs from the body.

^{๑๓} **Chapter II 4.** The aims of this Law are as follows: (b) in preventing and suppressing trafficking in persons to pay particular attention to women, children and youth;

^{๑๔} **Chapter IV 9.** The functions and duties of the Working Group on Legal Framework and Prosecuting Measures are as follows: ... (b) coordinating with the relevant prosecution bodies to impose effective and severe punishment upon the persons who have committed the offence of trafficking in persons and to prosecute with valid evidence in accordance with law; ... (c) laying down and carrying out necessary arrangements for the effective protection of trafficked victims and witnesses in prosecution cases under this Law;

Chapter V 11. In order not to adversely affect the dignity of the trafficked victims: (b) with respect to trafficking in persons, the publication of news at any stage of investigation, prosecution, adjudication shall be made only after obtaining the permission of the relevant Body for the Suppression of Trafficking in Persons.

15. The Central Body shall in the prosecution of a person guilty of trafficking in persons coordinate with the relevant Ministries for the temporary residence in Myanmar and repatriation to the relevant State of the trafficked victim who is a foreigner, after giving the testimony.

17. The Central Body shall lay down and carry out programmes of security and other protection for the trafficked victims women, children and youth during the period of prosecution of persons guilty of any offence of trafficking in persons under this Law or during the period of instituting a suit for compensation for tort by the trafficked victim for the trafficking in persons.

Chapter IX 30. Any public official who demands or accepts money and property as gratification either for himself or for another person in carrying out investigation, prosecution and adjudication in respect of any offence under this Law shall, on conviction be punished with imprisonment for a term which may extend from a minimum of 3 years to a maximum of 7 years and may also be liable to a fine.

ความผิดไว้ตั้งแต่ ๕ ปี จนถึงจำคุกตลอดชีวิต^{๑๕} ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะความรุนแรง รูปแบบของการกระทำ และปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นอัตราโทษที่ค่อนข้างรุนแรงและได้สัดส่วนเมื่อเทียบกับการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงอื่น ๆ

อย่างไรก็ดี สำหรับการบังคับใช้แรงงานและการเกณฑ์เด็กเป็นทาสซึ่งเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๔๘ และประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๐๓ ([the Myanmar penal code, 1860](#)) ของเมียนมานั้น มีกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้เพียง ๑ ปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับเท่านั้น^{๑๖} ซึ่งถือได้ว่าเป็นอัตราโทษที่ไม่เหมาะสมเพียงพอและไม่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด อย่างไรก็ดี ในช่วงระหว่างการจัดทำรายงาน พ.ศ. ๒๕๖๐ นี้ รัฐบาลเมียนมา รายงานว่าอยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นทางกฎหมายและการทบทวนกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ฉบับดังกล่าว

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐบาลเมียนมากำลังทำการสืบสวนสอบสวนคดีโดยอาศัยกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๔๘ จำนวน ๙๕ คดี อันนำไปสู่การฟ้องร้องดำเนินคดีและการพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดได้จำนวน ๑๔๕ ราย^{๑๗} ซึ่งมีจำนวนลดลงจากสองปีก่อนโดยภาพรวม^{๑๘} โดยพบว่าเป็นคดีบังคับใช้แรงงานจำนวน ๔๖ คดี ซึ่งมีจำนวนลดลงจากสองปีก่อนโดยภาพรวม^{๑๙} และได้ฟ้องร้องดำเนินคดีการบังคับใช้แรงงานในการประมงของเมียนมาจำนวน ๗ คดี ภายใต้การ

---

^{๑๕} Chapter IX 2 5 . Whoever is guilty of trafficking in persons other than women, children and youth shall, on conviction be punished with imprisonment for a term which may extend from a minimum of 5 years to a maximum of 10 years and may also be liable to a fine.

2 7 . Whoever is guilty of making use or arranging with a trafficked victim for the purpose of pornography shall, on conviction be punished with imprisonment for a term which may extend from a minimum of 5 years to a maximum of 10 years and may also be liable to a fine.

^{๑๖} section 374. Whoever unlawfully compels any person to labour against the will of that person shall punished with imprisonment, of either description for a term which may extend to one year, or with fine, or with both

^{๑๗} Department of State USA, *Supra note 7*, p.106.

^{๑๘} ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สืบสวนสอบสวนไปจำนวน ๑๑๙ คดี และพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดได้จำนวน ๑๖๘ ราย และในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สืบสวนสอบสวนไปจำนวน ๙๘ คดี และพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดได้จำนวน ๑๔๓ ราย

^{๑๙} ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นคดีบังคับใช้แรงงานจำนวน ๕๔ คดี และในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นคดีบังคับใช้แรงงานจำนวน ๕๔ คดี

ประสานงานของหน่วยงานกลางเพื่อการจัดการค้ามนุษย์^{๒๐} (the Central Body for Suppression of Trafficking in Persons: CBTIP) ทั้งนี้เพื่อพัฒนามาตรการในการป้องกันการค้ามนุษย์ในภาคส่วนการประมงของเมียนมาให้ดียิ่งขึ้น

รัฐบาลเมียนมามีกองต่อต้านการค้ามนุษย์ (the Anti-Trafficking in Persons Division: ATIPD) ซึ่งมีหน่วยปฏิบัติการเฉพาะกิจด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ (anti-trafficking taskforce) ทำหน้าที่ควบคุมดูแลและรักษาความสงบเรียบร้อยทั่วประเทศ แต่เนื่องจากการขาดความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่ของหน่วยปฏิบัติการเฉพาะกิจฯ และเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วไป ประกอบกับพนักงานอัยการยังขาดการประสานความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้การสืบสวนสอบสวนและการฟ้องร้องคดีในทางปฏิบัติยังคงมีอุปสรรคและติดขัดอยู่ไม่น้อย

นอกจากนี้ พบว่าเจ้าหน้าที่ของกองทัพเมียนมาบางรายให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการลักลอบนำผู้อพยพชาวโรฮิงญาเข้าเมืองและในการแสวงหาผลประโยชน์จากผู้อพยพชาวโรฮิงญา โดยเฉพาะเพื่อบังคับใช้แรงงานภายในประเทศ ตลอดจนยังมีการทุจริตคอร์รัปชันและกระทำการมิชอบต่อหน้าที่ประการอื่น ๆ เพื่อละเว้นการใช้บังคับกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานแจ้งชัดว่าที่ผ่านมาได้เคยมีการฟ้องร้องดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่เหล่านั้นในศาลทหารของเมียนมาหรือไม่ อย่างไรก็ดี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ กระทรวงกลาโหม (the Ministry of Defense) ของเมียนมาได้พยายามดำเนินการสอบสวนและลงโทษบุคลากรทางการทหารที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการบังคับเกณฑ์ทหาร โดยได้ลงโทษบุคลากรจำนวน ๓๖ ราย (เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งได้ลงโทษบุคลากรรวมทั้งสิ้นจำนวน ๒๕ ราย) แต่ไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการในการลงโทษบุคลากรดังกล่าว มีก็แต่เพียงข้อมูลตามรายงานเบื้องต้นว่ามีการลงโทษบุคลากรดังกล่าวอย่างไม่เหมาะสมเพียงพอ และมีอัตราโทษน้อยกว่าบทลงโทษที่กำหนดไว้โดยกฎหมายอาญาและกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพียงการวางกล่าวตักเตือน การปรับ หรือการลดเงินบำนาญ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเมียนมาได้เคยทำการสืบสวนสอบสวนและฟ้องร้องดำเนินคดีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องสงสัยว่ามีส่วนสมรู้ร่วมคิดในอาชญากรรมค้ามนุษย์คดีหนึ่ง และได้ทำการจับกุมเจ้าหน้าที่ตำรวจนายหนึ่งทำการส่งตัวเด็กหญิงอายุ ๑๖ ปี จากกรุงย่างกุ้งไปยังเมืองมูเซะ (Muse)^{๒๑} เพื่อบังคับให้เธอแต่งงานกับชายชาวจีน ซึ่งต้องตกอยู่ในสภาวะที่มีความเสี่ยงสูงต่อการถูกค้ามนุษย์ในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย และอีกคดีหนึ่งเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องสงสัยว่ามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเพื่อให้ชายจำนวน ๖ ราย ไปเป็นทาสหรือแรงงานขุดหินในรัฐมอญ ซึ่งทั้งสองคดีนี้รัฐบาล

^{๒๐} คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ

^{๒๑} ด่านชายแดนจีน - เมียนมา

เมียนมาได้เริ่มฟ้องร้องดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙ และคดีอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของศาลในช่วงของการจัดทำรายงานปี พ.ศ. ๒๕๖๐

๔. การคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ในเมียนมา

รัฐบาลเมียนมามีมาตรการในการคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ที่ไม่เหมาะสมเพียงพอ เนื่องจาก ยังปรากฏสถานการณ์การค้ามนุษย์ทั้งสตรี เด็ก และผู้ชายขึ้นในเมียนมาอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเหยื่อชาวเมียนมามักถูกค้นพบโดยหน่วยงานของรัฐบาลประเทศอื่น ๆ มากกว่าที่จะพบโดยหน่วยงานของรัฐบาลเมียนมาเอง ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ พบเหยื่อชาวเมียนมาบริเวณด่านชายแดนของไทยและชายแดนจีนรวมทั้งสิ้น ๑๑๘ ราย และในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พบเหยื่อชาวเมียนมาบริเวณด่านชายแดนดังกล่าวรวมทั้งสิ้น ๖๘ ราย ในขณะที่รัฐบาลเมียนมาไม่มีรายงานว่าได้มีการค้นพบเหยื่อในเมียนมาแล้วจำนวนเท่าใด

รัฐบาลเมียนมาได้พยายามขยายขอบเขตมาตรการในการเตรียมความพร้อมสำหรับการให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองแก่เหยื่อเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๆ โดยการจัดให้มีบริการต่าง ๆ ภายใต้การจัดการของกรมสวัสดิการสังคม (the Department of Social Welfare: DSW) อาทิ บริการด้านสุขภาพ การนำเหยื่อกลับคืนเข้าสู่สังคม บริการด้านจิตวิทยา และการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย เป็นต้น ถึงแม้ว่ากรมสวัสดิการสังคมของเมียนมาจะยังขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินงานและยังต้องอาศัยองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อจัดให้มีบริการส่วนใหญ่แก่เหยื่ออยู่อย่างมีนัยสำคัญก็ตาม

อย่างไรก็ดี เพื่อเพิ่มความพยายามต่อการให้ความคุ้มครองแก่เหยื่อให้มากยิ่งขึ้น ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐบาลเมียนมากับรัฐบาลไทยจึงได้ประสานความร่วมมือกันในระดับทวิภาคีเกี่ยวกับกระบวนการพื้นฐานเพื่อการส่งบุคคลกลับประเทศ การกลับคืนสู่สังคม และการฟื้นฟูสภาพแต่ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ผู้บังคับบัญชาของเมียนมายังคงพยายามดำเนินการเพื่อค้นหาเหยื่อที่ถูกส่งไปบังคับแต่งงานในประเทศจีนและอาจจบลงด้วยการถูกแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศและด้านแรงงานหรือเหยื่อที่เดินทางไปยังประเทศไทยเพื่อการค้ามนุษย์ทางเพศมากกว่าที่จะปฏิบัติการเชิงรุกตามขั้นตอนมาตรฐานในการค้นหาเหยื่อภายในประเทศ และถึงแม้เมียนมาจะมีความก้าวหน้าในการค้นหาเหยื่ออยู่บ้าง แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลรายยังขาดทักษะในการค้นหาเหยื่ออันอาจเนื่องมาจากยังขาดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติในการค้นหาเหยื่อที่เหมาะสมเพียงพอ ทำให้ยังมีรายงานว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐบางรายได้ทำการจับกุมเหยื่อการค้ามนุษย์ที่เป็นโสเภณี เนื่องจากไม่สามารถคัดกรองเหยื่อออกจากผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในแง่ของการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองแก่เหยื่อซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในเมียนมานั้น แม้ว่าโดยภาพรวมแล้วรัฐบาลเมียนมาไม่ได้พยายามอย่างเพียงพอต่อการจัดการปัญหาเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในเมียนมาที่มีมานาน โดยเฉพาะชาวโรฮิงญาที่ถูกขับไล่ออกนอกประเทศ และชาวเมียนมาในชุมชนของรัฐยะไข่ รัฐฉาน และรัฐกะฉิ่น แต่รัฐบาลเมียนมาได้พยายามปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเหยื่อ ซึ่งรวมถึงเหยื่อที่เป็นชนกลุ่มน้อยในเมียนมา ผ่านศูนย์ให้ความช่วยเหลือสำหรับเหยื่ออาชญากรรมร้ายแรงที่เป็นสตรีและเด็กจำนวน ๕ ศูนย์ ซึ่งทุกศูนย์ฯ ใช้เป็นที่พักพิงสำหรับการค้ามนุษย์ และมี ๑ ศูนย์ที่มีไว้สำหรับเหยื่อการค้ามนุษย์ที่เป็นสตรีโดยเฉพาะ อีกทั้งยังมีมาตรการอื่น ๆ ภายใต้การสนับสนุนของผู้บริจาคต่างชาติเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่เหยื่อในด้านต่าง ๆ และให้บริการทั้งเหยื่อที่เป็นชายและสตรีอีกด้วย นอกจากนี้ เหยื่อการค้ามนุษย์ในเมียนมายังสามารถพักพิงอยู่ ณ ศูนย์ส่งผ่านได้ชั่วคราวก่อนดำเนินการส่งตัวพวกเขากลับประเทศได้ ซึ่งเดิมมาตรการอำนวยความสะดวกแก่เหยื่อ ณ ศูนย์ส่งผ่านที่รัฐบาลเมียนมามีอยู่ล้วนเป็นมาตรการขั้นพื้นฐานเท่านั้น แต่ต่อมารัฐบาลเมียนมาได้พยายามจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ความคุ้มครองแก่เหยื่อ ณ ศูนย์ส่งผ่านมากยิ่งขึ้น ทำให้เหยื่อบางรายเริ่มได้รับบริการด้านจิตวิทยา ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และความช่วยเหลือเพื่อเดินทางกลับประเทศ

รัฐบาลเมียนมาจัดให้มีบริการให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่อที่เป็นเด็กอยู่เพียงเล็กน้อย และบริการส่วนใหญ่ที่มีอยู่เกิดขึ้นจากการสนับสนุนของหุ้นส่วนภาคประชาสังคม องค์กรที่มีไซภาครัฐ และผู้บริจาคต่างชาติเพื่อขับเคลื่อนบริการด้านต่าง ๆ สำหรับเหยื่อที่เป็นเด็ก และรัฐบาลเมียนมายังขาดมาตรการในการคุ้มครองเหยื่อที่เป็นเพศชายอย่างเหมาะสมเพียงพอ ซึ่งทำให้พวกเขามีความเสี่ยงต่อการถูกค้ามนุษย์ซ้ำอีก รวมทั้งมีกระบวนการในการช่วยเหลือเหยื่อที่ถูกพบบริเวณชายแดนอยู่อย่างไม่เหมาะสมเพียงพอ ประกอบกับบุคลากรทางการทูตที่ปฏิบัติหน้าที่ในต่างแดนยังขาดความสามารถที่เหมาะสมเพียงพอในการให้ความช่วยเหลือขั้นพื้นฐานแก่เหยื่อ ซึ่งรวมถึงการส่งเหยื่อกลับประเทศด้วย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเมียนมาก็ได้จัดให้มีบุคลากรทางการทูตด้านแรงงานซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่อการค้ามนุษย์ประจำอยู่ในประเทศไทย มาเลเซีย และเกาหลี ตลอดจนได้พยายามจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์แก่บุคลากรทางการทูตของตนเพิ่มมากขึ้น และทำงานร่วมกับองค์การระหว่างประเทศเพื่อจัดทำเอกสารที่ใช้อ้างอิงในการค้นหาเหยื่อการค้ามนุษย์ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ กองต่อต้านการค้ามนุษย์ยังได้ส่งคณะผู้แทนไปยังเกาหลีเพื่อประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการค้นหาเหยื่อ การสนับสนุน และการคุ้มครองที่ยั่งยืนอีกด้วย

อนึ่ง การขาดมาตรการให้ความคุ้มครองเหยื่อและมาตรการในการเยียวยาที่เพียงพอสำหรับเหยื่อและครอบครัว ตลอดจนอุปสรรคด้านภาษา กระบวนการพิจารณาคดีที่ยืดเยื้อและคลุมเครือ ความหวาดกลัวผลร้ายที่จะตามมา และการขาดความเชื่อมั่นหรือไว้วางใจในระบบกฎหมายของเมียนมา

ถือเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การประสานความร่วมมือกันระหว่างเหยื่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นไปอย่างยากลำบาก อีกทั้งขั้นตอนการสืบสวนสอบสวนที่ยุ่งยาก เช่น การกำหนดให้เหยื่อให้ ถ้อยคำต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานที่ต่างกันหลายครั้งหลายหน อาจเป็นการเพิ่มความเจ็บปวด และเป็นการซ้ำเติมแก่เหยื่อได้

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลเมียนมาจึงได้พยายามพัฒนามาตรการในการให้ความคุ้มครองเหยื่อ การค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่อง โดยกองทัพดำเนินการค้ามนุษย์ของเมียนมาภายใต้การสนับสนุนจากองค์กร ระหว่างประเทศได้จัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งในเรื่องพื้นฐานทั่วไปและการดูแลรักษา ความสงบเรียบร้อย รวมถึงการต่อต้านการค้ามนุษย์ด้วย ซึ่งในระหว่างการจัดทำรายงานนี้ กองกำลัง ตำรวจแห่งเมียนมา (the Myanmar Police Force) ในฐานะเจ้าบ้านได้ให้การต้อนรับกรมสอบสวน คดีพิเศษ (DSI) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติของประเทศไทย ที่ได้รวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความพยายามในการต่อต้านการค้ามนุษย์ในระดับทวิภาคี การยกระดับ ความพยายามเพื่อไปถึงจุดสูงสุดของการใช้บังคับกฎหมายของเมียนมา และร่วมอภิปรายเพื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคมส่วนบุคคลของเหยื่อการค้ามนุษย์ชาวเมียนมาใน การดูแลของประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อลดและแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้ดียิ่งขึ้น

๕. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สถานการณ์การค้ามนุษย์ของเมียนมาโดยภาพรวม เมียนมาเป็นประเทศต้นทางของ การค้ามนุษย์ด้านแรงงานและการค้ามนุษย์ทางเพศ โดยมีทั้งเหยื่อที่เป็นสตรี เด็ก และผู้ชาย ทั้งนี้ สถานการณ์การค้ามนุษย์ในเมียนมาที่โดดเด่น คือ การบังคับใช้แรงงานเด็กโดยการจัดหาเด็กเพื่อ ไปเป็นทหาร รวมทั้งการค้ามนุษย์ทางเพศซึ่งเหยื่อที่เป็นสตรีและเด็กโดยการบังคับแต่งงานในจีน เป็นต้น

รัฐบาลเมียนมามีกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๔๘ และประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งบัญญัติห้ามการค้ามนุษย์ในทุกรูปแบบ โดยกำหนดอัตราโทษสำหรับผู้กระทำความผิด และกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเหยื่อ ตลอดจนการฟ้องร้องดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดไว้อย่าง แจ่มชัด อย่างไรก็ตามกฎหมายในส่วนของการบังคับใช้แรงงานและการเกณฑ์เด็กเป็นทหารซึ่งเป็น ความผิดอาญาตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น มีอัตราโทษที่ไม่เหมาะสมเพียงพอและไม่ได้สัดส่วนกับการ กระทำความผิดดังกล่าว อีกทั้ง ยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ระหว่างเจ้าหน้าที่ของหน่วยปฏิบัติการเฉพาะกิจฯ และเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วไป และยังขาดการประสาน ความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของเมียนมา อันทำให้การสืบสวนสอบสวน

และการฟ้องร้องคดีโดยหน่วยงานดังกล่าวยังคงมีอุปสรรคและติดขัดอยู่ไม่น้อย รัฐบาลเมียนมาจึงยังไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรการขั้นต่ำของกฎหมายคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ (TVPA) อย่างเพียงพอ ทำให้ความพยายามในการขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ของรัฐบาลเมียนมาไม่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๆ อย่างมีนัยสำคัญพอที่จะทำให้เมียนมาขยับขึ้นไปอยู่ใน Tier 2 ได้ แต่ด้วยเหตุที่รัฐบาลเมียนมาได้พยายามอย่างสุดความสามารถที่จะไปให้ถึงมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายดังกล่าว โดยได้บรรลุผลสำเร็จในหลาย ๆ ด้านเกี่ยวกับความพยายามในการขจัดปัญหาการค้ามนุษย์นานับประการ อาทิ ความก้าวหน้าในการขจัดปัญหาเรื่องการจัดหาและใช้เด็กเป็นทหาร ทั้งยังมีการริเริ่มฟ้องร้องดำเนินคดีค้ามนุษย์แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ขึ้นเป็นครั้งแรก นับตั้งแต่มีการประกาศใช้กฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตลอดจนเพิ่มความพยายามอย่างแข็งขันที่จะค้นหาเหยื่อในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงบริเวณชายแดน และร่วมมือกับพันธมิตรในระดับระหว่างประเทศ เพื่อทำการค้นหาและช่วยเหลือเด็กจากการบังคับใช้เด็กเป็นทหาร ทำให้สามารถปลดปล่อยเด็กที่ถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารได้จำนวน ๑๑๒ ราย อีกทั้งยังได้พยายามอย่างสุดความสามารถที่จะร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค เช่น ประเทศไทย ตลอดจนร่วมกันกับองค์การระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาความสามารถและร่วมมือกันเพื่อขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ถึงแม้ว่ารัฐบาลเมียนมาจะไม่สามารถขยับขึ้นไปอยู่ใน Tier 2 ได้ แต่ด้วยพยายามของรัฐบาลเมียนมาที่จะไปให้ถึงมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์นั้น ทำให้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เมียนมาถูกจัดอยู่ใน Tier 2 watch list ของการค้ามนุษย์ ซึ่งขยับขึ้นมาจาก Tier 3 ของการค้ามนุษย์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙^{๒๒} อันสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มที่ดีในอนาคต

อย่างไรก็ดี รัฐบาลเมียนมายังไม่บรรลุผลสำเร็จในการใช้บังคับกฎหมายเพื่อลงโทษบุคลากรทางการทหารที่มีส่วนสมรู้ร่วมคิดในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ โดยเฉพาะการจัดหาทหารเด็ก ซึ่งไม่ค่อยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องร้องดำเนินคดีสำหรับการกระทำดังกล่าว และแม้กฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์และกฎหมายอาญาของเมียนมาจะกำหนดอัตราโทษไว้ แต่โทษที่เจ้าหน้าที่เหล่านี้ได้รับกลับเป็นเพียงการว่ากล่าวตักเตือนหรือการลดเงินบำนาญ ฯลฯ ซึ่งถือว่าไม่เหมาะสมและไม่ได้สัดส่วนเมื่อเทียบกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากผลของการกระทำดังกล่าว ตลอดจนรัฐบาลเมียนมายังขาดมาตรการใน การให้ความคุ้มครองเหยื่อที่เหมาะสมเพียงพอ อันเนื่องมาจากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและขาดการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งการขาดทักษะและมาตรฐานของตัวบ่งชี้ในการค้นหาเหยื่อที่เหมาะสมเพียงพอ ทำให้

^{๒๒} Department of State USA, “Trafficking in Persons Report June 2016. ”, Accessed 1 May 2018, <https://www.state.gov/documents/organization/258876.pdf>, p.56.

เจ้าหน้าที่ไม่สามารถแยกเหยื่อออกจากผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนทำให้เหยื่อต้องถูกจับกุมแทนที่จะได้รับความช่วยเหลือและความคุ้มครองจากรัฐบาล

เนื่องจากการค้ามนุษย์เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างร้ายแรง ซึ่งนับเป็นอาชญากรรมร้ายแรงรูปแบบหนึ่ง ที่มีความหลากหลายด้านรูปแบบของการกระทำและมีระดับความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างมาก และด้วยเหตุที่เมียนมาและประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศอื่น ๆ ต่างมีพรมแดนที่เชื่อมโยงถึงกันได้ง่าย ทำให้ต่างก็เป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางการค้ามนุษย์ในอาเซียน การที่เมียนมาจะสามารถจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อความสามารถในการพัฒนาประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศอื่น ๆ ด้วย และท้ายที่สุดก็จะส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบต่อประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในที่สุด

ดังนั้น รัฐบาลเมียนมาจึงควรพยายามอย่างแข็งขันเพื่อดำเนินการฟ้องร้องและลงโทษแก่บุคคลทั่วไปและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับการบังคับใช้แรงงานและการเกณฑ์ทหารเด็กในเมียนมา และควรพยายามบังคับใช้บทลงโทษที่เข้มงวดมากขึ้นภายใต้กฎหมายที่มีอยู่ ตลอดจนควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในส่วนของบทลงโทษสำหรับการบังคับใช้แรงงานและการเกณฑ์เด็กเป็นทหาร ให้มีความเหมาะสมเพียงพอและได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อยุติการบังคับใช้แรงงานและการเกณฑ์ทหารเด็กในเมียนมาและการเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องโดยบุคลากรของรัฐ นอกจากนี้ รัฐบาลควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่ของหน่วยปฏิบัติการเฉพาะกิจฯ และเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วไปให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับการพัฒนากลไกในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนสอบสวนและการฟ้องร้องคดีได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และควรเพิ่มศักยภาพในการค้นหาและคัดกรองเหยื่อออกจากผู้กระทำความผิด เพื่อยุติการจับกุม การควบคุมตัว และการลงโทษไม่ว่าทางใดทางหนึ่งแก่เหยื่อ และควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนให้แก่องค์กรพิเศษด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ และเพิ่มที่พักพิงและบริการสำหรับเหยื่อที่เป็นเพศชาย ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือและคุ้มครองเหยื่อได้อย่างทั่วถึงและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น